

ἡ νηπιότης καὶ τὸ γῆρας, ἐπαχθὼν ὁμοίως καὶ εἰσέτι ἀπὸ τῶν πάσχουσιν ὑπὸ τῶν ἀγρίων.

Ἄλλ' ἀποστρέφωμεν ἤδη διὰ παντός τὸ πρόσωπον ἀπὸ θηρῶν καὶ ἀνοσίους· πράξεις, εἰς ὅσας ἐξέκλινεν ὁ βάρβαρος ἄνθρωπος, ἡ μέχρι τοῦδε καταφέρεται, διὰ τὴν ἀνακουφισθῶμεν πρὸς καιρὸν ἀπὸ τῆν ἐβύνην θειάτων τοιούτων.

Ἡ αἰμακουρίζ, ἡ μακρὰ δὲν προήλθεν ἄρα γε ἀπὸ ἱστορικῆν ἀλήθειαν· Ἐὖ περὶ δειπνῶν τῆς κηδείας δὲν διεσώθη ὡς σύμβολον τῆς καταργηθείσης ὠμοφαγίας, καθὼς τῶν ζώων καὶ τῶν ἀνθρώπων τὰς θυσίας ἀνεπλήρυσαν ἔπειτα ἀπαρχαὶ καρπῶν καὶ ἀκροθίνια·

Διὰ τὴν κατασταθῶσι καταπληκτικώτεροι, ἡ καὶ πρὸς καλλωπισμὸν, οἱ βάρβαροι λαοὶ ἐπεμελήθησαν ἀρχήθεν ποτὲ μὲν νὰ φέρωσι βότσκους καὶ ψέλια, ἡ πετρεὶα εἰς τὰ τρυπημένα πετρεύγια τῶν βωθῶνων καὶ τὰ χεῖλη των, καθὼς εἰς τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὀκεανοῦ, εἰς τὴν Γουϊνέαν κτλ. ποτὲ δὲ νὰ βάφονται, καθὼς οἱ Καραΐβοι ἐφαίνοντο κόκκινοι ὡς βρασταὶ καραβίδες· ἄλλοτε δὲ νὰ καταστίζωνται, τοῦτέστι κεντούμενοι μὲ βελόνην εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐπιπάσσοντες ὅτε χρωματικὴν τινα ὕλην νὰ σχηματίζωσι διάφορα σημεῖα ὡς ἱερογλυφικὴν τινα ἱστορίαν τῶν ἄθλων, ἡ τῆς ἐνδόξου γενεαλογίας των. Αἱ Αἰθίοπισσαι χαράσσονται, ἡ καυτηριάζονται εἰς τὸ πρόσωπον, οἱ δὲ Αἰθίοπες εἰς τὸ μέτωπον. Οὕτως ἐποικίλλοντο ποτε καὶ οἱ Πίκται διὰ τοῦτο παρονομαζόντες λαοὶ τῆς Σκωτίας· τὸ πάλαι δὲ οἱ Ἰάπιδες τοῦ Ἀλβίου ὄρους, οἱ Ἰλλυριοί, οἱ Θράκες κτλ. (1)

Κύριος ἦδη τοῦ πυρὸς ὁ ἄνθρωπος, ἡ χίσε κατ' ὀλίγον νὰ τὸ μεταχειρίζεται εἰς τὰς χρεῖας τοῦ ἔειδ' αὐτὸν ἐμελλεν εἰς τὸ ἐξῆνα καθαρίζωνται οἱ τόποι ἀπὸ τὸν μεμολυσμένον αἶρα, νὰ ἀποσβῶνται δραστηρικῶς τὰ θηρία, νὰ πλασθῶσι δὲ ὡς ζύμη τὸ μέταλλο, πρῶτον μὲν τὰ εὐτηχεύετα καὶ ἄμικτα ὀπισθοῦν ἐξορυγόμενα ὡς ὁ χρυσοῦς (2), ὁ ἄργυρος, ὁ μόλυβδος, ὁ χαλκός κτλ. ἀλληλοδιαδόχως δὲ ἔπειτα τὰ σκληρὰ καὶ δυσφυροκόπητα· τελευταῖος δὲ πάντων ὁ πρῶτος τοῦ πολιτισμοῦ συνεργὸς καὶ συνέμπορος, ὁ σίδηρος, διὰ τὴν κατασκευασθῶσι σποράδην τὰ ἀναγκαῖα τὰ διάφορα ἐργαλεῖα, ὅσων ἡ ἀξίον, ἡ λόγχη, τὸ ὄνιον, ὁ ἄκμων, ἡ σφύρα, τὸ σκέπαρνον, αἱ βραχίδες, οἱ ἥλοι

Ἐκτοτε περίπου κρατῶν ὡς σκῆπτρον τὴν βάρβον, μεταβληθεῖσαν εἰς καλὴν, κατάρθωσεν ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑποτάξῃ πρῶτον ἐκ τῶν ἄλλων ζώων τὰ εὐθῆ καὶ ἀνόητα πρόβατα (3), τὰ ὅποια ἀπεφάσισε καὶ νὰ κατατρώγῃ βαθμυδῶν, ἐξάγων αὐτὰ ἀπὸ τὸ μανδρίον, ὡς ὁ Κύκλωψ Πολύφημος τοῦς ἐταίρους τοῦ Ὀδυσσεύς ἀπὸ τὸ σπήλαιον. Ἄλλ' ἐδοκίμασεν ἱκανὴν δυσκολίαν ἕως οὗ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὴν φριμάσσουσιν αἶγα· ἐπειδὴ, ὡς φύσει ἀνεξάρτητος, ἐφρου-

γεν ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, ὅπου εὗρισκε τὸν πρῖνον καὶ τὴν ἐρείκην. Ὁ σχοῖνος ὅμως καὶ τὸ κώνειον, καὶ ἡ κίτυσος, καὶ ἡ τιθύμαλλος, τὰ ὅποια καὶ αὐτὰ λιχνεύεται, τὴν ἡγάγαν νὰ καταβῇ ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ πεδία, ὅπου συχνότερον ἐφύοντο· ἀλλ' ἐκεῖ τὴν παρεφύλαττεν ἐνεδρεύων ἐκ πολλοῦ ἤδη ὁ βοσκός, ὅθεν ἀπροσδοκῆτως ἔπεσεν εἰς τὰς παγίδας του.

Μετὰ ταῦτα τὸ γάλα ποτὲ μὲν ὡς ὕγρον καὶ ἀργῶδες, ποτὲ δὲ πεπηγὸς καὶ τυροποιημένον παρετίθετο καθημερινόν· καὶ σύνθηες ὄψον εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν τράπεζαν· ἡ δὲ μηλωτὴ, καθὼς καὶ ἡ αἰγίς, ξηραίνομένη εἰς τὸν ἥλιον, ἐχρησίμευε ποτὲ μὲν ὡς σισύρα, ἡ ὡς κώδιον (δάπις), ποτὲ δὲ ὡς πῖλος· ἐνίοτε δὲ ἰδιαιτέρως πῶς ὡς γαστήρ ἐγίνετο ἐπιτήδειος καὶ εἰς πεδῖλιν κατασκευὴν, ἡ μετεβάλλετο εἰς κώρυκον καὶ ἄρκον, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς αὐτοσχέδιον μουσικὸν ὄργανον πρὸς διατκέδασιν τοῦ τε ποιμένος καὶ τοῦ ποιμνίου.

Ὅσπρανθεῖς πόρρωθεν τῆς ὁσμῆς τῶν κραιπνῶν, προσήλθεν ὀλίγω ὕστερον καὶ ὁ κύων ἀπὸ τὸ δάση ὡς αὐτόκλητος παράσιτος· ἐπλησίασε δὲ μὲ τοσαύτην ταπεινώσει, ποτὲ μὲν σείων τὴν οὐρὰν, ποτὲ δὲ κατὰ τῆς κυβιστῶν καὶ κυλιόμενος, ἄλλοτε δὲ μινυρίζων, ὡς κατεθώπευσε τὸν ποιμένα καὶ ἡζύων ἀμέσως εὐνοικῆς δεξιότητος· τόσῳ δὲ μάλλον, ὅσῳ ἤρκειτο εἰς τὰ πέλψα αὐτὰ, ἡ περισσεύματα τῆς λιτοδικαίου τραπέζης· ὅθεν εὐθὺς συμπαραελήθη καὶ διέμεινεν οὐ μόνον ὡς ἀχώριστος συνδαιτυμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑποκρίτης τρόπον τινα ἄμισθος εἰς τὰς ὁδοπορίας, καὶ φίλος ἐλικοκρίστατος, προσέει δὲ καὶ ὑπηρετῆς θελοῦντος, καὶ φρουρὸς ἀγρυπνῶν αὐτοῦ τε καὶ τῶν βοσκημάτων.

Ἐκτοτε μετέβαλον οἱ λαοὶ πολλὰ τοῦ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, καὶ ἐπαισθητῶς ἦδη ἐξημεροῦντο τὰ ἦθη των. Διέμειναν ὅμως καὶ πολλοὶ ὅσοι ἐξηκολούθουν καὶ εἰσέτι διάγουσι τὸν σκαιὸν καὶ πολὺπλάγκτον τοῦ φονικοῦ κυνηγέτου βίον (1).

Πρᾶγμα παράδοξον! ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ αὐξήσῃ τὴν ζωὴν του χωρὶς νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ζωὴν τῶν περὶ αὐτὸν ὄντων· ἐπιθυμῶν δὲ αὐτὸς τὴν ἐλευθερίαν, κλίνει πάντοτε εἰς τὸ νὰ ἀφαιρῇ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων! Ἄν τοῦλάχιστον ὁ ἐξανδραποδισμὸς περιωρίζετο εἰς μόνον τὰ ζῶα ὡς ἀνωτέρας· ἀλλὰ πρωϊαίτατα ἐξηπλώθη καὶ εἰς αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων τὴν κοινωνίαν! Διότι τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ γένους των ἐδούλευεν ἑκατατοῖς εἰς τὸ ἕτερον ἥμισυ. Ἐπαρχίαι δολιχόηροι, ὅσων ἡ Καραία, ἡ Κιλικία, ἡ Παρλαγωνία, ἡ Φρυγία κτλ. ἀπέφειρον ἀνδράποδα, ὡς προϊόντα τινα τῆς γῆς, τὰ ὅποια μετεκομίζοντο παμπληθῶς εἰς μακρυνούς τόπους. Ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἀσία, ἡ Αἴγυπτος κτλ. ἐβρίθον ἀνδραπόδων· μυριάδες πολλὰ ὑπηρετοῦν εἰς δημόσια καὶ ἰδιωτικά ἔργα, ἐκίνουν ὡς μηχαναὶ ὑπερμεγέθεις λίθους διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῶν προπυλαίων, τῶν τειχῶν καὶ τῶν πυραμίδων, ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν, ἡ ἐνηργολοῦντο εἰς διαφόρους τέχνας πρὸς ὠφέλειαν τοῦ δεσπότη (1) Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μὴ ἀρκούμενοι εἰς τοὺς μόχθους, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ὑπὲρ αὐτῶν κατετρώγοντο οἱ

(1) Στραβ.

(2) Τὸ μέταλλον τοῦτο, εἰπερ τι ἄλλο, εὗρίσκεται καθαρὸν εἰς ψήγματα, ἡ βώλους, καὶ ὄγκους πολλαῖς χειροπληθεῖς, ἡ καὶ μεγαλητέρας.

(3) Ἀριστ. περὶ ζώων 15.

(1) Πλούτ. πότε τῶν ζώων φρονιμ.

(2) Πλούτ. ἐν βίῳ Νικ. Δημοσθ. κτλ.